

Kjære alle sammen

Gratulerer med dagen! Mitt navn er Guro Honningdal og jeg er kultursjef i Skien kommune. Jeg er invitert av Ibsenforbundet til å holde dagens tale.

Nasjonaldagen er en viktig dag. Vår nasjonaldag synliggjør de verdier samfunnet vårt er bygget på. Fellesskap og demokrati. I en verden som stormer rundt oss, kjennes det ekstra viktig å feire og ta vare på vårt demokratiske samfunn. Og ta vare på ytringsfrihet vi setter høyt.

Ytringsfriheten er viktig og den kan være vanskelig. Den kjennes selvfølgelig når vi er enig i det som ytres. Den føles truende når ytringene ikke er i tråd med egne verdier.

Ytringsfriheten må vi uansett vokte. Henrik Ibsen har bidratt og bidrar fortsatt til å sette ytringsfriheten på dagsorden.

Henrik Ibsen, født i Skien 20.mars i 1828. Rett nedi gata her. Som hadde hele sin oppvekst i Skien– i Stockmandsgården, i Altenburgergården, på Venstøp, og (litt) i Snipetorp.

Som senere dro til andre byen i Norge, og andre byer i Europa. Kanskje er det han selv han siterer når han lar Peer Gynt si: Norsk av fødsel, ja, men verdensborger av gemytt. Han hadde barndommen i Skien, og livet i verden.

Henrik Ibsen skrev gjennom hele sitt voksne liv. Han skrev dramatiske verk som var kontroversielle i sin samtid. Og som fortsatt kan være kontroversielle i verden i dag. Han brukte skrivekunsten til å sette søkelys på samfunnstemaer; til å stille spørsmål, til å framprovosere, til å belyse. Han brukte kunsten som en selvstendig ytringsarena med evne til å sette dagsorden. Han bruket kunsten for å gi rom for ytringsfrihet.

Henrik Ibsen var en forfatter som ikke fryktet å utforske de mørke og komplekse aspektene ved mennesket. Gjennom sine skuespill utfordrer han det etablerte, setter spørsmålstegn ved samfunnsnormer og avdekker noe som ofte ligger skjult under overflaten.

Skien har en arv etter Ibsen som vi bærer med stolthet. Gjennom arenaer og arrangementer. Gjennom å være kunstnerby og friby for forfulgte forfattere.

Gjennom å invitere byens barn og unge inn i hans tekster, dramatikk og problemstillinger. Gjennom å være vertskap og arrangør:

I april i år ble Ibsen Scope arrangert i Skien. En festival som setter Ibsens dramatikk på dagsorden. Festivalen inviterer scenekunstnere fra hele verden til Skien for å diskutere hvordan og hvorfor Ibsen er viktig for dem. I år var det kunstnere Cuba, Libanon, Brasil, Sør-Afrika, Storbritannia, Iran, Chile og Brasil. Jeg så en forestilling på persisk basert på Ibsens Rosmersholm. Og en forestilling fra Chile basert på samfunnets støtter. Her i vår egen by ble jeg nok en gang mint på hva tekstene og dramatikken til Ibsen fortsatt betyr, hvordan dilemmaene, relasjonen, familiestrukturer og samfunnsstrukturer presenteres. Og hvor kontroversielle de kan oppfattes. Mange steder i verden er teater politikk. Og i land med krig er kunst- og kultur noen av de første målene som treffes, om det er et fysisk bygg eller om kunst og kultur blir sensurert og forbudt. Det er ikke uten grunn. Det er fordi kunsten gir rom for og utfordrer ytringsfriheten.

Skien rigger seg til et nasjonalt jubileum for Ibsen i 2028. Da er det 200 år siden Henrik ble født i Skien. Vi skal i det året åpne et nyrenovert og oppgradert Henrik Ibsen Venstøp. Og vi skal åpne et folkebibliotek med et formidlingssenter for Ibsen midt i byen. Åpningsarrangementet for det nasjonale året er lagt til Skien i mars 2028.

Vi skal rigge byen til å ta imot enda flere mennesker, besøkende og turister. Vi skal bygge en infrastruktur som sikrer at vi bygger på alt det fine vi har her, og samtidig utvikler.

Og aller mest skal vi markere jubileet fordi Ibsens forfatterskap stiller eksistensielle spørsmål som vi aldri blir ferdig med. Aldri skal bli ferdig med. Vi skal fortsette å bruke litteratur og kunst til å stille spørsmål ved samfunnet vårt. Vi skal bruke litteratur og kunst og til å oppleve og begeistre, og helst sikkert også provosere. Vi skal bruke jubileet til å nå nye lesere, tenkere og mennesker. Vi trenger å bli påmint hva det å bruke kunst betyr. Akkurat som litteraturen til dramatikerens fra Skien minner oss på. For selv om Ibsens verker ble skrevet for over 150 år siden, er de tidløse i sin

utforskning av menneskets kamp for å finne sin plass i verden.

Ibsen skal ha sagt "Å tenke er å skape". Det er noe å ta med seg: forpliktelsen til å tenke kritisk, handle med mot, og alltid strebe etter å skape et bedre samfunn for alle. Ikke bare på nasjonaldagen, men på alle årets dager.

La oss huske at frihet ikke bare er friheten til å gjøre som vi vil, men også friheten til å tenke, utforske og utfordre. Ibsens arv inspirerer oss til å bære denne friheten med ansvar og mot.

I dag skal vi feire demokratiet, fellesskapet og ytringsfriheten vi har i Norge.

Igjen: Gratulerer med dagen.